कविकुलगुरु - कालिदास - संस्कृत - विश्वविद्यालयः

This PDF you are browsing now is a digitized copy of rare books and manuscripts from the Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Center Library located in Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek, Maharashtra.

KKSU University (1997- Present) in Ramtek, Maharashtra is an institution dedicated to the advanced learning of Sanskrit.
The University Collection is offered freely to the Community of Scholars with the intent to promote Sanskrit Learning.

Website
https://kksu.co.in/

Digitization was executed by NMM

https://www.namami.gov.in/

Sincerely,

Prof. Shrinivasa Varkhedi
Hon'ble Vice-Chancellor

Dr. Deepak Kapade
Librarian

Digital Uploaded by eGangotri Digital Preservation Trust, New Delhi
https://egangotri.wordpress.com/

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक

हस्तलिखित संग्रह

दाखल क्र M-2512 विषय E.

नांव गंगालहरी.

लेखक/लिपीकार .

पृष्ठ 21.

काळ पूर्ण/अपूर्ण पूर्ण.

M-2512

॥ अथ ॥

॥ गंगालहरिप्रारंभः ॥

॥ ॐ ॥

॥ श्रीगणेशायनमः ॥ समृद्धं सौभाग्यं सकलवसु- ॥ १ ॥
धायाः किमपितन्महैश्वर्यं लीलाजनितजग-
तः खंडपरशोः ॥ श्रुतीनां सर्वस्वं सुकृत-
मथमूर्तं सुमनसां सुधासौंदर्यं ते सलिलम-

शिवं नः शमयतु ॥१॥ शंकर ॥१॥ दौरद्राणां दैन्यं
दुरितमथ दुर्वासनहृदां द्रुतं दूरीकुर्वन्सकुदुपग-
तो दृष्टिसरणिं ॥ अपि द्रागाविद्या द्रुमदलन-
दीक्षागुरुरिह प्रवाहस्ते वारां श्रियमयामपारां दि-
शतु नः ॥ २ ॥ उदंचन्मार्तंडस्फुटकपटहे-

खजननीकटाक्षव्याक्षेपक्षणजनितसंक्षो- ॥२॥
भनिवहाः ॥ भवंतुत्वंगंतेहरशिरसिगंगा-
तनुभुवस्तरंगाः प्रोत्तुंगादुरितभयभंगायभव-
तां ॥ ३ ॥ तवालंबादंबस्फुरदलघुगर्वेण-
सहसा मयासर्वेवज्ञासरणिमथनीताः सुरग-

णाः ॥ इदानीमौदास्यं यदि भजसि भागीरथि-
तदा निराधारो हा रोदिमि कथय केषामिह पुरः ॥ ४ ॥
स्मृतिं याता पुंसामकृतसुकृतानामपि च याह-
रत्यंतस्तंद्रां तिमिरमिव चंद्रांशुसरणिः ॥ इयं सा-
ते मूर्तिः सकलसुरसंसेव्यसलिला ममांतःसंताप-

त्रिविधमपि पापं च हरतां ॥ ५ ॥ अपि प्राज्यं राज्यं तृणमिव परित्यज्य सहसा विलोलद्वानीरं तव जननि तीरं श्रितवतां ॥ सुधातः स्वादीयः सलिलभरमातृप्ति पिबतां जनानामानंदः परिहसति निर्वाणपदवीं ॥ ६ ॥ प्रभाते स्नातीनां-

२ ॥

नृपतिरमणीनां कुचतटीं गतो यावन्मातर्मिलितित त-
वतोयैर्मृगमदः ॥ मृगास्तावद्वैमानिकशतसह-
स्रैः परिवृता विशंति स्वच्छंदं विमलवपुषो नंदनवनं-
॥ ७ ॥ स्मृतं पद्यः स्वांतं विरचयति शांतं सकृद-
पि प्रगीतं यत्पापं झटिति भवतापं च हरति ॥ इदं-

तदङ्गीति श्रवणरमणीयं खलु पदं मम प्राणप्रीते ॥ ४ ॥
वदनकमलं ताविलसतु ॥ ८ ॥ यदंतःखेलं-
तो बहुलतरसंतोषभरिता नकाकानाकाधीश्वर-
नगरसाकांक्षमनसः ॥ निवासा लोकानां ज-
निमरणशोकापहरणं तदेतच तीरं श्रमशम-

नधीरं भवतु नः ॥ ९ ॥ न यत्साक्षाद्वेदैरपिग[illegible]
लितभेदैरवसितं न यास्मिन् जीवानां प्रसरति मनोवा-
गवसरः ॥ निराकारं नित्यं निजमहिमनिर्वासित-
तमो विशुद्धं यत्तत्वं सुरतटिनि तत्वं न विषयः ॥ १० ॥
महादानैर्ध्यानैर्बहुविधवितानैरपि च यन्न लभ्यं घो-

राभिः सुविमलतपोराशिभिरपि ॥ अचिंत्यं –॥८॥
तद्विणोः पदमखिलस्याधारणतयादधानोकेना-
सि त्वमिह तुलनीयाकश्यनः ॥११॥ नृणामी-
क्षामात्रादपि परिहरत्याभवभयं शिवायास्तेमूर्तेः-
कइह महिमानंनिगदतु ॥ अमर्षम्लानायाः प-

शिशिराण्यामयमपामपारस्त्वमातर्जयति मोहे मोको-
पि जगति ॥ मुदायं गायंति द्युतळमनवद्यद्युतिभृतः
समासाद्याद्यापि स्फुटपुळकसांद्राः सगरजाः ॥१८॥
जडानंधान्पंगून्प्रकृतिबधिरानुक्तिविकळान्ग्रहग्रस्तान-
स्ताखिळदुरितानिस्तारसरणीन् ॥ निलिंपैर्नि-

मुक्तानोपिचोनिरयातान्निपततो नरान्त्रातुं त्वामिह ॥ ७ ॥ परमं भेषजमासि ॥ १६ ॥ कृतदुष्कृतैर्नरकानशङ्काटीतिसंतप्तमनसः समुद्धंचुसातीतोत्रिभुवनतलेतीर्थनिवहाः ॥ अपिप्रायश्चित्तप्रसरणपथातीतचरितान्नरानूरीकर्तुं त्वामिव जनानित्वं विज-

रममनुरोधं गिरिभुवो विहाय श्रीकंठः शिरसि नि-
यतं धारयति यां ॥१२॥ विनिंद्यान्युन्मत्तैरपि च-
परिहार्याणि पतितैरवाच्यानि व्रात्यैः सपुलकम-
पास्यानि पिशुनैः ॥ हरंतो लोकानामनवरतमे-
नांसि कियता कदाप्याश्रांता[illegible]सं जगति पुरे का-
नै

विजयसे ॥ १३ ॥ स्खलंतीस्वर्लोकादवनित- ॥ ६ ॥
लशोकापह्नतये जटाजूटग्रंथौ यदासौविनिब-
द्धा पुरभिदा ॥ (अयोनैकैभिनामपि मनसि-
मोहं जनयतां गुणानामेवायं तव जन । निदोषः प-
रिणतः ॥ १४ ॥ स्वभावस्वच्छानां सहज-

जननजाड्यं जरयतु ॥ २० ॥ समुत्पत्तिः पद्मारम-
णपद पद्मामलनखान्निवासः कंदर्पप्रतिभटजटाजूट-
भवने ॥ अथायं व्यासंगो हतपतितनिस्तारण-
विधौ न कस्मादुत्कर्षस्तव जननि जागर्ति जगति ॥ २१ ॥
नगेभ्यो यांतीनां कथय तटिनीनां कतमया-

पुराणां संहर्त्तुः सुरधुनि कपर्दाधिरुरुहे ॥ कुयाच्च ॥ ९ ॥
श्रीभर्त्तुःपदकुमलमक्षालिसलिलैस्तुडालेशोयस्यात-
जननीदीयेतकविभिः ॥ २२ ॥ विधत्तां निःशंकुं निर-
वधिसमाधिं विधिरहो सुरवरौषैरो तांहीरेरावरतंनृ-
त्यतुहरः ॥ कृतंप्रायाश्चैचैरऽमशतपोदानयजनैः

येसे ॥ १७ ॥ निधानं धर्माणां किमपि च विधानं-
नवमुदां प्रधानं तीर्थानाममलपरिधानं त्रिजगतः
समाधानं बुद्धेरथ खलु तिरोधानमधियां श्रियामा-
धानं नः परिहरतु तापं तव वपुः ॥ १८ ॥ पुरो धा-
वं धावं द्रविणमदिराघूर्णितदृशां महीपानां नानात-

रुणतरखेदस्यानियतं ॥ ममैवायं मंतुः स्वहितशत- ॥८॥
हंतुर्जडधियो वियोगस्ते मातर्यदिह करुणातः क्षणमपि
॥१८॥ मरुल्लोलालोलल्लहरीलुलितांभोजपटल-
स्खलत्पांसुव्रातच्छुरणविसरत्कौंकुमरुचे ॥ सुरस्त्री-
वक्षोजक्षरदगुरुजंबालजटिलं जलं ते जंघालं मम-

सावित्री कामानां यदि जगति जागर्ति भवती ॥ २३ ॥
अनाथः स्नेहार्द्रां विगलितगतिः पुण्यगतिदां पतन् वि-
श्वोद्धर्त्रीं गदविगलितः सिद्धभिषजं ॥ सुधासिंधुं तृष्णा-
कुलितहृदयो मातरमयं शिशुः संप्राप्तस्त्वामहमिह विदध्याः
समुचितं ॥ २४ ॥ विलीनो वैवस्वतनगरकोलाहलभ-

रोगतादूतादूरं क्वचिदपिपरेतान्मृगयितुं || विमानानां-
व्राता विदळ्यति वीथीर्दिविषदां कथाते कल्याणी यदव-
धिमहीमंडळमगात् || २८ || स्फुरत्कामक्रोधप्र-
बळतरसंजातजटिळज्वरज्वाळजाळज्वळितवपुषांनः प्र-
तिदिनं || हरंतां संतापं कमपिमरुदुल्लासळहरि-

श्छटाश्चंचत्पाथः कणसरणयोदिव्यसरितः ॥२६॥
इदं हि ब्रम्हांडं सकलभुवनाभोगभवनं तरंगैर्यस्यांत-
र्लुठति परितस्तिंदुकमिव ॥ स एव श्रीकंठप्रावि-
ततजटाजूटजटिलो जलानां संघातस्तव जननि-
तापं हरतु नः ॥२७॥ व्रपंतो तीर्थानि त्वरित-

मिहरास्योद्धातीति विधौ करं कर्णं कुर्वत्यपि कोलकपालिप्रभृतयः ॥ इमं तं मामंबल्लमियमनुकंपार्द्रहृदया पुनाना सर्वेषामघमथनदर्पं दलयसि ॥२८॥

श्वपाकानां व्राते रमितविचिकित्साविचलितैर्विमुक्तानामेकं किल सदनमेनः परिषदां ॥ अहो मा-

मुद्धांर्तु जनानिघटयंत्याः परिकरं तव श्लाघांकु-
र्नुं कथमिवसमर्थो निरपरुः ॥ २९ ॥ नकोप्ये-
तावंतंखकुसमरमारभ्यामीलितायदुद्धारा-
दाराद्भ्रवाते जगतोविस्मराभरः ॥ इतो-
मामोहितेमनसिचिरकालांस्थितवतोमयंसं-

प्राप्तोहं सफलयितुमंबप्रणयनः ॥ ३० ॥ ॥ १२ ॥
श्चवृत्तिव्यासंगोनियतमथोमिथ्याप्रकल्पनं-
कुतर्केष्वभ्यासः सततपरपैशून्यमननं ॥
इतिश्रावंश्रावंममतुपुनरेवं गुणगणानृते-
त्वत्कोनामक्षणमपिनिरीक्षेतवदनं ॥ ३१ ॥

विशालाभ्यामाभ्यां किमिह नयनाभ्यां खलु फलं नयाभ्यामालीढा परमरमणीया तव तनुः ॥ अयं हि न्यक्कारो जननि मनुजस्य श्रवणयोर्ययोर्नांतर्यातस्तव लहरिलीलाकलकलः ॥ ३२ ॥ विमानैः स्वच्छंदं सुरपुरमयंते सुकृतिनः पतंति द्राक्पा-

पा जनानिनरकांतः परवशाः ॥ विभोगोयं-
तास्मिन्नशुभमयमूर्तौजिनपदेनयत्रत्वंलोकादौक्रै-
तभनुजाशेषकलुषा ॥ ३२ ॥ औपघ्नंतोवि-
प्रानाविरतमुरांता गुरुस्तोः।पिबंतामैरेयंपुन-
रपिहरंतश्चकनकं ॥ विहायत्वत्ख्यंतेतनुम-

तनुदानाध्वरजुषामुपर्यंब क्रीडं सखिन्नसुरसंभा-
वितपदाः ॥२४॥ अलभ्यं सौरभ्यं हरति सततं-
यः सुमनसां क्षापादेवप्रापाणा नोपि विरहशरक्षत-
भृतां ॥ त्वदीयानां क्रीडाचालितलहरीणां व्य-
तिकरात्पुनीते सोपि द्रागहह पवमानस्त्रिभुव-

नं ॥३५॥ कियंतः संत्येके नियतमथ लोकार्थ-
घटकाः परे पूतात्मानः कीर्तिं च परलोकप्रणयिनः
॥ सुखं शेते मातस्तव खलु कृपातः पुनरयं ज-
गन्नाथः शश्वत्त्वयि निहितलोकद्वयभरः ॥३६॥
भवत्या हि व्रात्याधमपतितपाखंडपरिषत्परित्रा-

णस्नेहः श्लथयितुमशक्यः खळु यथा ॥ ममाप्ये
वंप्रेमादुरितनिवर्हेण्वंबजगीति स्वभावोयंसर्वैरपि-
खळुयतोदुर्व्वारिहरः ॥ ३७ ॥ प्रदोषांतर्नृत्य-
त्पुरमथनळीळोद्धृतजटातटाभोगप्रेंखळ्ळहरि-
भुजसंतानविधुतिः ॥ बिळक्रोडक्रीडज्जळ-

डमरुटंकारसुभगस्तिरोधत्तां तापं त्रिदशतटिनीतांडवावधिः ॥ ३८ ॥

स दैवत्वेरय्येर्पितकुटंबश्चिंताभरमिमं यदि त्वं मामंब त्यजसि समयेऽस्मिन्सुविषमे ॥ तदा विश्वासोयं त्रिभुवनतलादस्तमयते निराधारा चेयं भवति खलु निर्व्याजकरुणा ॥ ३९ ॥

कपर्दाद्दुकूलस्यप्रणयिमि लदर्धांगयुवतेः पुरारेः प्रेंखंत्सोमृदुकूलतरसीमंतसरणौ ॥ भवान्यासापत्न्यस्फुरितनयनं कोमलरुचा केरणाक्षिप्तास्तेजनानि विजयं तां लहरयः ॥ ४० ॥ प्रपद्यंतेलोकाः कृतिन भवतीमत्र भवतीमुपाधिस्तत्रा-

यंस्फुरीतियदभीष्टंवितरसि ॥ शेप तुभ्यं- ॥१६॥
मानममत्वा पुनरात्मा सुरधुनिस्वभावादेवस्वस्थ-
मितमनुरागंविधूतवान् ॥४१॥ कक्रोटैया-
कौकैरिहखलुसलोलंतिलोकतातमोहंतुंधत्ते-

तरुणतरमार्तिडतुलनां ॥ विलुंपीतसद्यो-
विधिलिखितदुर्वर्णसरणिं त्वदीयासान्मृत्स्नाम-
महरतु कृत्स्नामपिरुचं ॥ ४२ ॥ नरान्मूढांस्त-
तज्जनपदसमासक्तमनसोऽहसंतःसोल्लासांवे-
कचकुसुमव्रातामिषतः ॥ पुन्नानाःसौरभ्यैःस-

ततमोक्लिनो निस्समक्लिनास्सखायोनः संतुलिद- ॥१०॥
शताटिनोलीरतरवः ॥४३॥ यजंसैकेदेवान्कोठि-
नतरसेवांस्त्वदपरेवितानव्यासक्तोयमोनेयम-
रक्ताःकीतिपये ॥ अहंतुत्वन्नामस्मरणभीतिका-
मसिस्त्रीपथेगजगज्जालंजोनेजनानितृणजालेन-

सद्दरां ॥४४॥ अविश्रांतं जन्मावधि सुकृतज-
न्मार्जनकृतां सतां श्रेयः कर्तुं कति न कृतिनः संति
विबुधाः ॥ निरस्तालंबानामकृतसुकृतानां-
तु भवतीं विनामुष्मिन्लोके न परमवलोके हितकरं ॥४५॥
पयः पीत्वा मातस्तव सपदि यातः सहचरैर्विमु-

दैः संरंतुं क्वचिदपि न विश्रांतिमगमम् ॥ इ-
दानीमुत्संगे मृदुपवनसंचारशिशिरे चिरादुन्निद्रं मां-
सदयहृदये शायया चेरम् ॥ ४६ ॥ बधान द्रागेव-
द्रढीमरमणीयं परिकरं किरीटे बालेंदुं नियमय पुनः-
पंन्नगगणैः ॥ न कुर्यास्त्वां हेलामितरजनसाधा-

रणतया जगन्नाथस्यायं सुरधुनि समुद्धारसमयः
॥ ४७ ॥ शरच्चंद्रश्वेतां शशिशकलश्वेतालमुकुटां
करैः कुंभांभोजे वरभयनिरासौ च दधतीं ॥ सुधाधारा-
काराभरणवसनां शुभ्रमकरस्थितां त्वां ये
ध्यायंत्युदयति न तेषां परिभवः ॥ ४८ ॥ दरस्मित-

समुल्लसद्वदनकांतिपूरामृतैर्भविज्वलनभार्जितान्-
निरमूर्जयंतीनरान् ॥ चिदेकमयचंद्रिकाच-
यचमत्कृतिंतन्वतीतनोतुममशंतनोः सपदि-
शंतनोरंगना ॥४८॥ मंत्रैर्मौक्तिकमौषधैर्मुकु-
लितंत्रस्तंसुराणांगणैः स्रस्तंसांद्रसुधारसैर्वि-

दलितं गारुत्मतैर्ग्राविभिः ॥ विचिक्षालितका-
लिमाहितपदे स्वर्लोककल्लोलिनि त्वं तापं तिरया-
धुना मम भवज्वालावलीढात्मनः ॥ ५० ॥ द्यूतेना-
गेंद्रकृत्तिप्रमथगणमणिश्रेणिनंदींदुमुख्यं सर्व-
स्वं हारयित्वा स्वमथ पुरभिदि द्राक्पणीकर्तुकामे-

साकृतं हैमवत्या मृदुलहसितया वीक्षिताया-
स्त्वां बध्यालोलोल्लासिवल्गत्कहौरैनटघटीतांड-
वं नः पुनातु ॥८१॥ विभूषितानंगरिपूत्तमां-
गा सद्यः कृतानेकजनार्त्तिभंगा ॥ मनोहरो-
त्तुंगचलत्तरंगा गंगा ममांगान्यमलीकरोतु ॥८२॥

इमां पीयूषलहरीं जगन्नाथेनानिर्मितां ॥
यः पठेत्तस्य सर्वत्र जायंते सुखसंपदः ॥ ५३ ॥ ॥

॥ गंगालहरी समाप्त ॥

॥ दत्तात्रय शर्मणि ब्राम्हणेन लिखितं ॥

स्वार्थं परोपकारार्थं च प्रमाथीनाम संवत्सरे ॥ २१ ॥
(जेष्ठ. शु. १३ ता. ३१-५-३९)

॥ इति ॥

॥ समाप्त ॥

```
[OrderDescription]
,CREATED=09.07.20 15:51
,TRANSFERRED=2020/07/09 at 15:57:15
,PAGES=43
,TYPE=STD
,NAME=S0003287
,Book Name=M-2512-GANGALAHARI
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
```

```
FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF
,FILE15=00000015.TIF
,FILE16=00000016.TIF
,FILE17=00000017.TIF
,FILE18=00000018.TIF
,FILE19=00000019.TIF
```

```
FILE20=00000020.TIF
,FILE21=00000021.TIF
,FILE22=00000022.TIF
,FILE23=00000023.TIF
,FILE24=00000024.TIF
,FILE25=00000025.TIF
,FILE26=00000026.TIF
,FILE27=00000027.TIF
,FILE28=00000028.TIF
,FILE29=00000029.TIF
,FILE30=00000030.TIF
,FILE31=00000031.TIF
,FILE32=00000032.TIF
,FILE33=00000033.TIF
```

```
FILE34=00000034.TIF
,FILE35=00000035.TIF
,FILE36=00000036.TIF
,FILE37=00000037.TIF
,FILE38=00000038.TIF
,FILE39=00000039.TIF
,FILE40=00000040.TIF
,FILE41=00000041.TIF
,FILE42=00000042.TIF
,FILE43=00000043.TIF
,
```